

No.Φ09222/3313

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ **È È** **ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ**

(Αριθμός προσφυγής 66609/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
3 Μαΐου 2012

Η παρούσα απόφαση είναι οριστική, αλλά ενδέχεται να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Ιωάννη Καραγιάννη κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζοντας σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Anatoly Kovler, *Πρόεδρος,*

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο, *δικαστές,*

και τον Andre Wampach, *Αναπληρωτή Γραμματέα του Τμήματος,*

Αφού συνεδρίασε ιδιαιτέρως στις 10 Απριλίου 2012,

Εκδίδει την κατωτέρω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει προσφυγής (υπ' αριθ. 66609/09) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών ("η Σύμβαση") από Έλληνα υπήκοο, τον κ. **È È** ("προσφεύγων") στις 27 Νοεμβρίου 2009.

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τον κ. Β. Χειρδάρη, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση ("Κυβέρνηση") εκπροσωπήθηκε από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του Πληρεξουσίου της, κα. Κ. Παρασκευοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και τους κκ. Ι. Μπακόπουλο, Γ. Κόττα και Μ. Βέργου, Δικαστικούς Αντιπροσώπους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 6 Μαΐου 2011 η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση. Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο Νο.14, η προσφυγή ανατέθηκε σε Επιτροπή Τριών Δικαστών.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1962 και ζει στην Αθήνα.
5. Στις 15 Οκτωβρίου 2002 ασκήθηκε ποινική δίωξη εναντίον του για αδικήματα σχετιζόμενα με απάτη και πλαστογραφία.
6. Η δικάσιμος, η οποία είχε αρχικά οριστεί για τις 18 Νοεμβρίου 2004, αναβλήθηκε στη συνέχεια για τις 9 Ιουνίου 2005 λόγω έλλειψης μαρτύρων.
7. Η δίκη διεξήχθη την ανωτέρω ημερομηνία και, με την απόφαση 41563/2005 το Πλημμελειοδικείο Αθηνών (Athens First Instance Criminal Court) καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε ποινή φυλάκισης είκοσι επτά μηνών.
8. Ο προσφεύγων άσκησε αυθημερόν έφεση ενώπιον του Εφετείου Αθηνών (Athens Criminal Court of Appeal), με την οποία προσέβαλε τα πορίσματα του δικαστηρίου και την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων.
9. Η δικάσιμος, που είχε αρχικά οριστεί για τις 16 Ιανουαρίου 2006, αναβλήθηκε στη συνέχεια για τις 23 Φεβρουαρίου 2007 με αίτημα του προσφεύγοντος.
10. Με την απόφασή του από 28 Φεβρουαρίου 2007, το Εφετείο μείωσε την ποινή του προσφεύγοντα σε φυλάκιση έξι μηνών (απόφαση 1943/2007).
11. Στις 5 Οκτωβρίου 2007 ο προσφεύγων άσκησε έφεση επί νομικών ζητημάτων ενώπιον του Αρείου Πάγου (Court of Cassation).
12. Η δικάσιμος, που είχε αρχικά οριστεί για τις 8 Απριλίου 2008, αναβλήθηκε δύο φορές – για τις 21 Οκτωβρίου 2008 και στη συνέχεια για τις 28 Απριλίου 2009 – λόγω απεργίας των δικηγόρων.
13. Με την απόφασή του από 27 Μαΐου 2009, ο Άρειος Πάγος απέρριψε τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος ως αβάσιμους, αφού παρατήρησε ότι η απόφαση του Εφετείου ήταν επαρκώς αιτιολογημένη

(απόφαση 1281/2009). Η απόφαση αυτή θεωρήθηκε και καθαρογράφηκε στις 28 Ιουλίου 2009.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6§1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

14. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η διάρκεια της διαδικασίας ήταν ασυμβίβαστη προς την απαίτηση της "λογικής διάρκειας" που ορίζει το Άρθρο 6§1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

"Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί (...) εντός λογικής προθεσμίας, από δικαστήριο (...), το οποίο θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως (...)".

15. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτόν τον ισχυρισμό.

16. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 15 Οκτωβρίου 2002, όταν ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος, και τελείωσε στις 28 Ιουλίου 2009, όταν θεωρήθηκε και καθαρογράφηκε η απόφαση 1281/2009 του Αρείου Πάγου. Έτσι, διήρκεσε για περισσότερα από έξι χρόνια και εννέα μήνες για τρία επίπεδα δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

17. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προσφυγή δεν είναι έκδηλα αβάσιμη, υπό την έννοια του Άρθρου 35§3 της Σύμβασης. Σημειώνει επίσης ότι δεν προσκρούει σε άλλο λόγο απαραδέκτου. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας πρέπει να αξιολογείται υπό το φως των περιστάσεων της υπόθεσης και αναφορικά με τα εξής κριτήρια: πολυπλοκότητα της υπόθεσης, συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμόδιων αρχών (βλ. μεταξύ άλλων αρχών, *Pelissier και Sassi κατά Γαλλίας* [GC], No.25444/94, §67, ΕΔΔΑ 1999-II).

19. Το Δικαστήριο συχνά διαπιστώνει παραβιάσεις του Άρθρου 6§1 της Σύμβασης σε υποθέσεις που θέτουν ζητήματα παρόμοια με αυτό της παρούσας υπόθεσης (βλ. *Pelissier και Sassi* ανωτέρω).

19. Αφού εξέτασε όλο το υλικό που του υπεβλήθη, το Δικαστήριο κρίνει ότι σημειώθηκαν επανειλημμένες διαδικαστικές καθυστερήσεις καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Όσον αφορά τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στον ίδιο αποδίδονται περισσότεροι από επτά μήνες της συνολικής διάρκειας της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο παρατηρεί μια καθυστέρηση σε σχέση με την άσκηση της έφεσης επί νομικών ζητημάτων ενώπιον του Αρείου Πάγου, με την οποία προσέβαλε την απόφαση 1943/2007 του Εφετείου Αθηνών. Ωστόσο, το Δικαστήριο δεν κρίνει ότι μόνο η συμπεριφορά του προσφεύγοντος συνέβαλε στην παρατεταμένη διάρκεια της διαδικασίας. Αντίθετα, το Δικαστήριο έχει τη γνώμη ότι η πραγματική διάρκεια της διαδικασίας – η οποία ήταν περίπου έξι έτη και δύο μήνες – χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν η καθυστέρηση του προσφεύγοντος όσον αφορά την άσκηση έφεσης επί νομικών ζητημάτων, παραμένει υπερβολική (βλ. σχετικά, *Παρούσης κατά Ελλάδα*, No.34769/06 §19, 4 Ιουνίου 2009, *Σεραφειμίδης κατά Ελλάδα* [Επιτροπή]. No.12929/08, 25 Νοεμβρίου 2010).

21. Έτσι, υπό το φως των κριτηρίων που θέτει η νομολογία και λαμβάνοντας υπ' όψιν όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, το Δικαστήριο κρίνει ότι η διάρκεια της διαδικασίας ήταν υπερβολική και δεν πληρούσε την απαίτηση περί "εύλογης διάρκειας".

Ως εκ τούτου, διαπιστώθηκε παραβίαση του Άρθρου 6§1.

II. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

22. Ο προσφεύγων παραπονείται επίσης για το ότι, στην Ελλάδα, δεν υπάρχει δικαστήριο στο οποίο θα μπορούσε να υποβληθεί προσφυγή κατά της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας. Βασίστηκε στο Άρθρο 13 της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει τα εξής:

"Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων τους".

23. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτό τον ισχυρισμό.

24. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι αυτή η αιτίαση συνδέεται με αυτή που εξετάστηκε ανωτέρω και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

25. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το Άρθρο 13 εγγυάται μία πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου που να επιτρέπει την προσφυγή κατά της παραβίασης της υποχρέωσης, η οποία επιβάλλεται από το άρθρο 6§1, να εκδικάζονται οι υποθέσεις μέσα σε λογική προθεσμία (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], No. 30210/96, § 156, ΕΔΔΑ 2000-XI). Σημειώνει ότι οι ενστάσεις και τα επιχειρήματα που προέβαλε η Κυβέρνηση παρουσιάστηκαν και απορρίφθηκαν σε προηγούμενες υποθέσεις (βλ. *Κουρούπης κατά Ελλάδας*, No.36432/05, §20, 27 Μαρτίου 2008, *Τσουκαλάς κατά Ελλάδας*, No.12286/08, §§ 37-43, 22 Ιουλίου 2010, και *Βήχος κατά Ελλάδας*, No.34692/08, §37, 10 Φεβρουαρίου 2011) και δεν βλέπει το λόγο για τον οποίο θα πρέπει να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα υπόθεση.

26. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο μιας προσφυγής που θα επέτρεπε στον προσφεύγοντα να επιτύχει την κύρωση του δικαιώματός του να δικαστεί η υπόθεσή του μέσα σε λογική προθεσμία, με την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

III. ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

27. Τέλος, ο προσφεύγων παραπονείται βάσει του Άρθρου 6 της Σύμβασης για το δίκαιο της εγχώριας διαδικασίας. Συγκεκριμένα, παραπονείται για την έκβαση της διαδικασίας και ισχυρίζεται ότι οι

αποφάσεις των εγχώριων δικαστηρίων δεν ήταν καλά αιτιολογημένες και ότι τα δικαστήρια δεν αξιολόγησαν αποτελεσματικά τους ισχυρισμούς του.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, αν και το Άρθρο 6 της Σύμβασης εγγυάται το δικαίωμα δίκαιης εκδίκασης, δεν παραθέτει κανόνες σχετικά με το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων ή τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αξιολογούνται, ζητήματα τα οποία, ως εκ τούτου, αποτελούν πρωτίστως αντικείμενο ρύθμισης από την εθνική νομοθεσία και τα εθνικά δικαστήρια. Ειδικότερα, δεν έχει αρμοδιότητα να κρίνει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα που φέρονται να διαπράχθηκαν από ένα εθνικό δικαστήριο, εκτός αν και στο μέτρο που αυτά θα μπορούσαν να θίξουν τα προστατευόμενα από την Σύμβαση δικαιώματα και ελευθερίες (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Garcia Ruiz κατά Ισπανίας* [GC], αριθ. 30544/96, §§28-29 ΕΔΔΑ 1999-I). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του, αν και το Άρθρο 6§1 της Σύμβασης απαιτεί από τα δικαστήρια να αιτιολογούν τις αποφάσεις τους, δεν πρέπει να εννοηθεί ότι απαιτείται λεπτομερής απάντηση σε κάθε ισχυρισμό (βλ. *Van de Hurk κατά Ολλανδίας*, 19 Απριλίου 1994, §61, Σειρά A No.288). Η έκταση αυτής της υποχρέωσης μπορεί να ποικίλει ανάλογα με τη φύση της απόφασης και πρέπει να αναλύεται υπό το φως των περιστάσεων κάθε υπόθεσης (*Higgins και άλλοι κατά Γαλλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, §42, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-I).

29. Στην προκείμενη υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, καθ' όλη τη διαδικασία, ο προσφεύγων ήταν εντελώς ικανός να εκθέσει την υπόθεσή του και δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στη δικογραφία που να υποδηλώνει ότι η λήψη και αξιολόγηση του αποδεικτικού υλικού από τα εγχώρια δικαστήρια ήταν αυθαίρετη ή ότι η διαδικασία ήταν άλλως άδικη, έτσι ώστε να τεθεί ζήτημα βάσει του Αρθρου 6. Επιπλέον, όσον αφορά τις αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων, οι οποίες ασχολήθηκαν με σαφήνεια και αναμφίβολα με τα διάφορα ζητήματα που υπέβαλε ο προσφεύγων, δεν φαίνεται ότι τα εγχώρια δικαστήρια παρέλειψαν την υποχρέωσή τους να

αιτιολογήσουν τις αποφάσεις τους. Έτσι, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι τα εγχώρια δικαστήρια δεν άκουσαν τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος.

30. Εν όψει των ανωτέρω, οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος είναι προδήλως αβάσιμες και πρέπει να απορριφθούν βάσει του Άρθρου 35§§3(α) και 4 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

31. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

"Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση".

A. Αποζημίωση

32. Ο προσφεύγων αξιώνει 20.000 ευρώ για ηθική βλάβη.

33. Η Κυβέρνηση κρίνει ότι το ποσό αυτό είναι υπερβολικό και ισχυρίζεται ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ' εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη.

34. Το Δικαστήριο κρίνει ότι ο προσφεύγων θα πρέπει να υπέστη ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, επιδικάζει στον προσφεύγοντα 1.200 ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

35. Ο αιτών αξιώνει 1.230 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκόμισε σχετικό τιμολόγιο για το ποσό αυτό.

36. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτές τις αξιώσεις.

37. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο προσφεύγων δικαιούται να λάβει έξοδα και δαπάνες μόνον εφόσον αποδείξει την πραγματικότητα, την αναγκαιότητά τους και, επιπλέον, τον εύλογο χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], No. 31107/96, § 54, ΕΔΔΑ 2000-XI). Στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον ελήφθησαν υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του και η

νομολογία του, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να του επιδικάσει ολόκληρο το αιτούμενο ποσό, δηλ. 1.230 ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

38. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την αιτίαση που αφορά την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και την έλλειψη σχετικών ένδικων μέσων παραδεκτή και την υπόλοιπη προσφυγή απαράδεκτη.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης,

3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης,

4. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες, τα εξής ποσά:

(i) 1.200 (χίλια διακόσια ευρώ), πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική ζημία,

(ii) 1.230 (χίλια διακόσια τριάντα ευρώ), πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για έξοδα και δικαστική δαπάνη,

β) ότι, από τη λήξη της τρίμηνης αυτής προθεσμίας και μέχρι την εξόφληση, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στην αγγλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 3 Μαΐου 2012 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

Andre Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

Anatoly Kovler

Πρόεδρος

Αθήνα, 14.05.2012

Ακριβής μετάφραση από τα αγγλικά

Η μεταφράστρια Ελένη Δημητρίου